

AİLE İLİŞKİLERİNİN ÇOCUĞA YANSIMASI

(VOP - VELİ ORYANTASYON PROGRAMI)

ÜMRANİYE REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

AİLE

Aile çocuğun;

BESLENME

BAKIM

KORUMA

SEVGİ

EĞİTİM

gibi ihtiyaçlarını karşılar.

AİLE

Anne ve babalar çocuğa bir güven ortamı oluşturur ve onun sağlıklı büyümesini güvence altına alırlar. Yeteneklerinin gelişmesine yardım ederler. Ona özgürce oynayacağı, denemelere girişeceği ve öğreneceği bir çevre sağlarlar.

AİLE

Çocuğa yol göstererek, kuralları öğreterek davranışına yön verirler. Güç durumlarda yanında olur, desteklerler. Gerektiğinde denetleyerek sınır çekerek cezalandırarak kurallara uymasını sağlarlar. Doğru ile yanlış ayırt etmeyi öğretirler.

AİLE

Ana ve baba kız ve erkek çocuklarına, kendi davranışlarıyla örnek olarak, onların hem kişilik geliştirmesine, hem de kendi cinsel kimliklerini kazanmalarına yardımcı olurlar.

**Aile; insan ilişkilerinin sergilendiği
bir sahnedir.**

Çocuk bu sahnede, insan ilişkilerini, bütün karmaşık yönleriyle gözlemler ve yaşar. Ana ve babasının kendisiyle, birbirleriyle ve kardeşleriyle ilişkisini sürekli gözler ve değerlendirir. Sonuçlar çıkarır ve tepki gösterir.

**Aile; insan ilişkilerinin
sergilendiği bir sahnedir.**

**İnsan ilişkilerini belirleyen anlaşma,
uzlaşma, bağlılık, işbirliği gibi olumlu
nitelikleri; anlaşmazlık, çekişme ve
çatışma gibi olumsuz durumlarda
takınacağı tutumları da ailede öğrenir.**

**Aile; insan ilişkilerinin sergilendiği
bir sahnedir.**

Çocuk, öfkeyi de kızgınlığı da, sevgi ve hoşgörüyü de evde görerek, yaşayarak öğrenir. Sevgi, acıma, anlayışlı olma gibi duygular, öğütlerle aşılabilir nitelikler değildir. Ancak, ana baba örnek alınarak, yavaş yavaş geliştirilir.

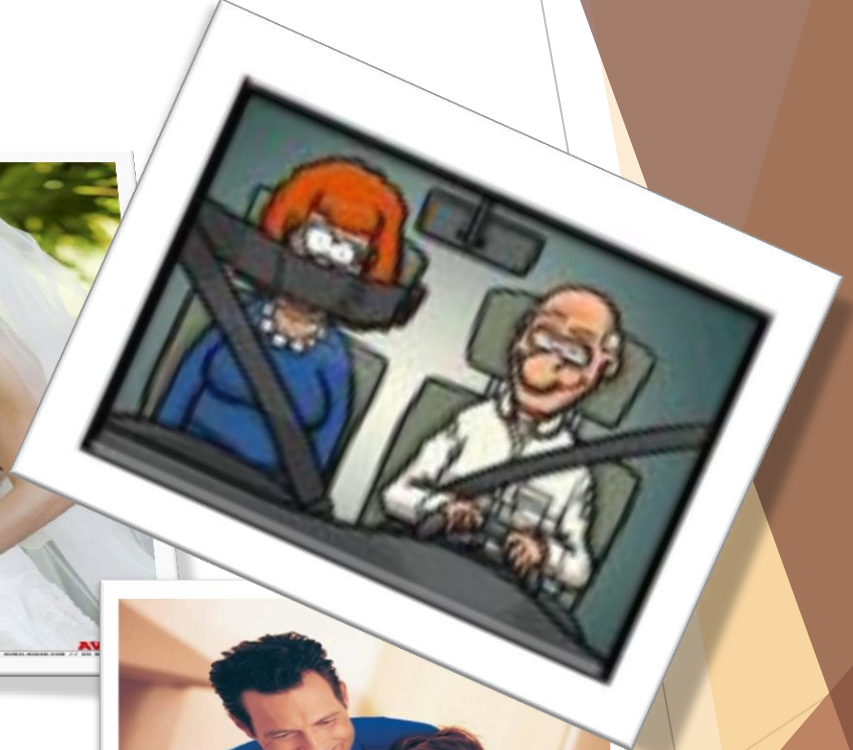
Aile; insan ilişkilerinin sergilendiği bir sahnedir.

Çocuk; kızgınlık, öfke gibi olumsuz duyguları, bu duyguların nasıl dizginlendiğini, nasıl uygarca dışa vurulduğunu da evinde öğrenir. Saldırganlığını sınırlamayan bir baba, ya da öfke saçan bir anne, çocuğuna ölçülü olmayı öğretemez.

**Aile; insan ilişkilerinin sergilendiği
bir sahnedir.**

Çocuk özellikle okul öncesi dönemde olmak üzere bütün yaşamı boyunca anne ve babasının etkisi altındadır. Anne ve babalar kişiliğin gelişimi ve karakterin oluşumunda örnek modellerdir.

ANNE-BABA İLİŞKİLERİ

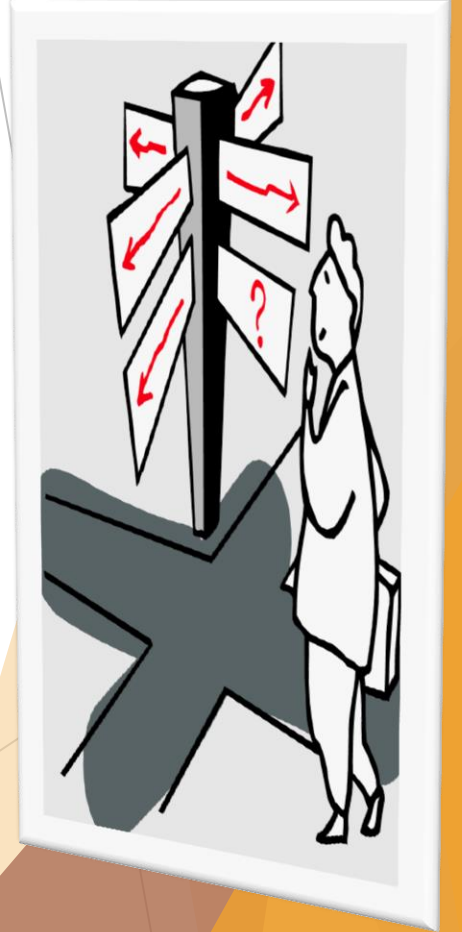

ANNE-BABA İLİŞKİLERİ

Aile içindeki ilişkilerin temelini, ana ve babanın birbirine karşı tutumu oluşturur. Ana babanın sevgi ve anlayışla sürdürdükleri ilişki, evin genel havasını belirler. Uyumlu ve sıcak ilişkiler, ana ve babadan çocuklara doğru yayılır. Gergin ve sürtüşmeli bir ilişki ise, çocuklar için güvensiz ve tedirgin edici bir ortam yaratır.

ANNE-BABA İLİŞKİLERİ

Her ailede ana ve babanın ayrı kişilikleri ve birbirleriyle etkileşiminden doğan, aileye özgü olan olumlu ya da olumsuz kalıplaşmış bir ilişki biçimi vardır. Başka bir deyişle, aile üyelerini birbirine bağlayan ortak inanışlar, değerler ve tutumlar aile içi ilişkilere yön verir.

ANNE-BABA İLİŞKİLERİ

Anne ve babanın birbirlerine karşı olan ilişkilerinin sevgi ve saygı temeline dayanması, gerek çocuğun cinsiyetine özgü rolü benimsemesi, gerekse özdeşleşmesi açısından büyük önem taşır.

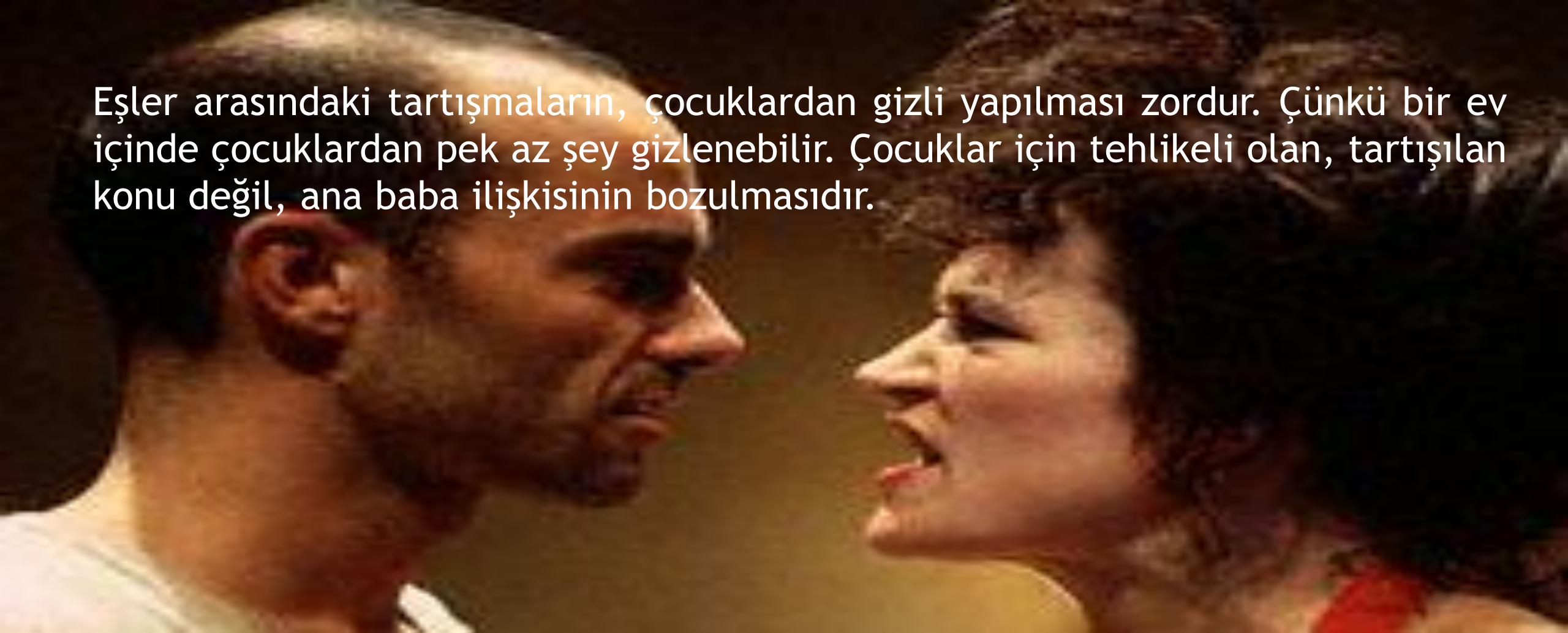
ANNE-BABA İLİŞKİLERİ

Aile içinde eşler arasındaki ilişki, çocuklara karşı takınılan tavrı etkileyen önemli bir faktördür. Örneğin eŐiyle anlaŐamayan mutsuz bir anne, tüm sevgisini çocuğuna vererek, onunla aşırı derecede bütünleŐebildiđi gibi, tam tersine, saldırgan bir tutuma da bürünebilir.

EŞLER ARASI TARTIŞMA

EŞler arasındaki tartiŐmaların, çocuklardan gizli yapılması zordur. Çünkü bir ev içinde çocuklardan pek az Őey gizlenebilir. Çocuklar için tehlikeli olan, tartiŐılan konu değil, ana baba iliŐkisinin bozulmasıdır.

EŞLER ARASI TARTIŞMA

Çığırından çıkmayan, uzlaşmayla biten tartışmalar, çocuklar için öğretici ve yararlıdır. Olumsuz duyguların açıklanmasıyla ilişkinin bozulmadığını, sevginin azalmadığını gören çocuğa güven gelir.

EŞLER ARASI SAĞLIKLI TARTIŞMA

Tartışmaya suçlayarak girmektense, eŐi aşıklama yapmaya çağırarak

Sorunları örtbas edip biriktirmektense, tartıŐmak daha iyidir

EŞler ayrı görüŐ, düŐünüŐ ve beğenileri olduğunu bilmelidirler.

Tartışma ve konuŐma için uygun yer ve zaman seçilmelidir

EŞLER ARASI SAĞLIKLI TARTIŞMA

Tartışma konusundan saptırılmamalıdır

Tartışma ve çekişme evin dışına taşırılmamalı, analar, babalar yan tutmaya ya da hakemlik etmeye zorlanmamalıdır. Hele çocuklar tartışmaya hiç karıştırılmamalıdır.

Tartışmada kazanmak değil, bir çözüme varmak amaç olmalıdır

Özür dileyebilmek, gönül almak tartışmayı sonlandırabilir

ANNE-BABA KAVGALARI

ANNE-BABA KAVGALARI

Tartışmanın kavgaya dönüştüğü, ayrılmalar ve evden gitmelerle sonlandığı ailelerde, çocukların ruhsal sağlıkları bozular. İçleri kızgınlık, düşmanlık duyguları ve kötümserlikle dolar.

Okul başarıları düşer. Erkek çocukların davranışları bozular. Kız çocukları ise korkak, kuruntulu ve kaygılı olur. Evlilikten korkarak büyürler.

ANNE-BABA KAVGALARI

Eşler arasındaki kavgalarda, çocukların dışarı vuramadıkları en önemli duygu, ana babanın ayrılmasıyla, kendilerinin ortada kalacağı korkusudur. Bu ortamda çocuklar şaşkın, tedirgin ve çaresizdirler. Güven duyguları sarsılır ve ana babanın sevgisinden kuşku duyarlar.

ANNE-BABA KAVGALARI

Ayrıca, kavgalara kendilerinin neden olduğu duygusuna kapılırlar. Aile kavgalarının önemli bir bölümünün, çocuklar yüzünden çıktığı, sonra da ana babanın kişisel kavgasına dönüştüğü düşünülürse çocuklardaki bu suçluluk duygusu daha kolay anlaşılır.

ANNE-BABA KAVGALARI

Kimi evde çocuklar, kavganın içine bile bile sokulur ve taraf tutmaya zorlanır.

Haksızlığa uğradığına inanan bir anne, kızından ya da oğlundan yardım umar, babaya karşı kendine ortak ve destek arar. Daha ileri giderek, kavgalarında, çocuklarından hakem rolü oynamasını bekleyen ana babalar vardır.

Çocuk, taraf tutmaya zorlandıkça bocalar ve suçluluk duygusuna kapılır.

ANNE-BABA KAVGALARI

Çocukları, eşler arasındaki kavgalara katmanın tehlikeli bir yönü daha vardır. Bu da, çocukların bilerek ya da bilmeyerek durumdan yararlanma yolunu seçmeleridir.

ANNE-BABA KAVGALARI

Babayı anaya, anayı babaya karşı kullanarak istediklerini yaptırırlar. Ya da bilmeden istemeyerek onları karşı karşıya getirerek geçimsizliğin bir kısır döngüde sürüp gitmesine neden olurlar.

ANNE-BABA KAVGALARI

Örnek olay :

Annesinin babası tarafından sürekli dövüldüğüne tanık olan 5,5 yaşındaki bir erkek çocuğu, babasına olan düşmanlığını şu cümlelerle dile getirmektedir:

“ Babam, annemi dövüyor diye asker kılığına giriyorum, babamı öldürüyorum. Oyuncak tüfikle ateş ediyorum. Ama babam oyuncak tüfikle vurduğum için ölmüyor ” demektedir.

BOŞANMA

Boşanma, kuşkusuz çocukların yaşamında başına gelebilecek en sarsıcı olaylardan biridir ve çocukları derinden etkileyen birçok olayı da beraberinde getirmektedir.

BOŞANMANIN ETKİLERİ

Önemli olan, çocuğun huzurlu bir ortamda daha rahat ve sağlıklı büyümesi ve boşandıktan sonra anne ve babanın yalnızca evliliklerinin sona ermekte olduğunu anlamasıdır.

BOŞANMANIN ETKİLERİ

Ailenin dağılması, yetişkinlerde olduğu gibi, çocuklarda da bir çok değişik duygusal tepkiye yol açar. Çocuklar bu duyguları ilerideki yaşamlarının çeşitli aşamalarında tekrar tekrar yaşayabilirler. İçinde buldukları yaşa göre bazı duygular öne çıkar, diğerleri geri planda kalıp ileriki yaşlarda tekrar yoğunluk kazanır.

BOŞANMANIN ETKİLERİ

Okul öncesi çocukların çoğu, anne ve babasının ayrılmasına ve boşanmasına, gelişimlerinde tamamladıkları bir aşamaya geri dönerek tepki gösterir.

BOŞANMANIN ETKİLERİ

Tipik gerileme davranışları; parmak emme, yatağı ıslatma, tutturmalar, anne ve babaya vurma, anne babaya aşırı düşkünlük gösterme ve eskiden sevilen bir oyuncuğa yada nesneye tekrar bağlanmaktır.

BOŞANMANIN ETKİLERİ

Çocuklar, anne ve babalarının evliliğinin sona ermesine duydukları öfkeyi, yaşlarına, kişilik özelliklerine ve ailenin durumuna göre değişen şekillerde ifade ederler. Çoğu çocuk, özellikle erkek çocuklar sık sık kavga ederek, anne ve babaya, öğretmenlerine ve onlarla ilgilenen diğer kişilere bağırarak ve kırıp dökerek öfkelerini açığa vurular.

BOŞANMANIN ETKİLERİ

Bütün çocuklar anne ve babalarının ayrılmasından ve ailenin dağılmasından sonra korkuya kapılırlar. Okul öncesi çocukları daha çok, birlikte yaşadıkları evde kalan ebeveyninde kendini terk edip gitmesinden, giden ebeveyn tarafından eskisi kadar sevilmemekten, yiyecek ya da yatacak yer bulamamaktan korkarlar.

BOŞANMANIN ETKİLERİ

Bu korkuları ağlamak,
ebeveynden başka kimse ile
kalmayı reddetmek veya
ebeveyni göz önünden
aydırmamak şeklinde ortaya çıkar.

BOŞANMANIN ETKİLERİ

Bu dönemde çocuklar yaşadıklarına bir anlam verebilmek için fantezilere ve masallardaki büyülü olaylara sığınabilirler. Hayallerinde, anne babanın hiç ayrılmadığını kurar, reddedilme ve kaybetme duyguları ile başa çıkabilmek için türlü şeyler uydururlar.

BOŞANMANIN ETKİLERİ

Eđer daha uslu olsalardı, okulda daha iyi notlar alsalardı, gizlice babalarının gitmelerini istemeselerdi, annelerine geçen gece karŐı gelmeselerdi vb. gibi nedenlerle her Őeye kendilerinin sebep olduėunu dűŐunűrler. Hatta durumu dűzeltmenin de kendilerine baėlı olduėuna inanırlar.

BU DURUMDA NE YAPILABİLİR?

SONRA BABAM BENİ
HAFTASONU İÇİN ALDI
BİRLİKTE LUNAPARKA GİTTİK

ORDA BABAMIN YENİ
KIZ ARKADAŞIYLA BULUŞUP
SİNEMAYA GİTTİK

SONRA ANNEM BENİ ALDI.
ANNEMİN ERKEK
ARKADAŞIYLA BİRLİKTE
BOWLING OYNAMAYA GİTTİK

ORDAN DA HEP BERABER
KARŞIYA GEÇİP TANTUNİ
YEDİK

SEN NE YAPTIN
GEÇEN HAFTA?

BİZİMKİLER HALA EVLİ,
BİZ HEP EVDE OTURUYORUZ.

BU DURUMDA NE YAPILABİLİR?

- + Ailenizin kendine özgü koşulları içerisinde ayrı yaşama ve boşanmanın ne anlama geldiğini çocuklarınızın anlamalarını sağlamak,
- + Çocuklarınıza, yaşlarına uygun biçimde, boşanmanın onları nasıl etkileyeceğini somut ifadelerle açıklamak,

BU DURUMDA NE YAPILABİLİR?

- + Eski eşinizle ilişkiyi mümkün olduğu kadar sorunsuz sürdürmek. Bu mümkün değilse, sorunları çocuklara yansıtmamak,
- + Çocuklarınızın sizin için yeri dolduramaz ve değerli varlıklar olduğunu hissetmelerini sağlamak.

BU DURUMDA NE YAPILABİLİR?

- + Çocuklarınızı her zaman sevileceklerine ve en iyi şekilde bakılacaklarına inandırmak ve bu yönde davranmak.
- + Çocuklarınızı diğer ebeveyn ile mutlu ve sıcak bir ilişki sürdürmek için cesaretlendirmek ve bunun için elinizden geleni yapmak
- + Çocuklarla ilgili konularda eski eşinizle işbirliği yapmak.

KARDEŞ KISKANÇLIĞI

Kıskançlık, insanoğunun en eski, en evrensel duygularından biridir. Kıskançlık bir duygudur ve herkes bu duyguyu farklı Őiddetlerde yaşar. Ancak bu duygu kiŐinin ilişkilerini zedelemeye baŐlayınca yardım gerektiren bir hal alabilir. Kardeşler arasında kıskançlık zaman zaman yaŐanan bir durumdur.

KARDEŞ KISKANÇLIĞI

Kardeş doğumu evdeki diğer çocuk için zorlayıcı bir yaşam olayıdır. Çocuk bunu yeni bir kardeş olacağını öğrendiği andan itibaren hissetmeye başlar. Buna evdeki bebekle ilgili hazırlıklar, annenin hamilelik ile ilgili yaşadığı güçlükler, baba veya ailenin diğer üyeleri tarafından coőkuyla yeni bebekten bahsedilmesi eklenince durum daha da güçleşmektedir.

KARDEŞ KISKANÇLIĞI

Çocuklar kendisinin artık sevilmediğini veya daha az sevileceğini düşünmeye başlar. Bebeksi davranışlarına geri dönebilir, sıkıntılı ve huzursuz oldukları, hırçın davranışlar sergiledikleri görülebilir.

Özellikle okula giden çocuklarda okuldan kaçma, okula gitmemek için hasta olmadığı halde, karın ağrısı, baş ağrısı gibi şikayetler olabilir.

KARDEŞ KISKANÇLIĞI

Evdeki kardeŐe karşı fiziksel saldırılarda bulunabilir ve ondan hoŐlanmadıklarını hatta nefret ettiklerini dile getirebilirler. Çocukların bir kısmı böyle karŐıt tepkiler verirken bir kısmı ise ie kapanabilirler. KardeŐiyle hiç ilgilenmez veya annenin de ilgilenmesini engellemeye çalıŐır.

BU DURUMDA NE YAPILABİLİR?

- +** Kardeş doğmadan önce evdeki çocuk bu duruma hazırlanmalıdır. Kardeş doğumu ile evde yaşanacak değişiklikler konusunda çocuk bilgilendirilmelidir.
- +** Kardeşinin olmasının onun sevilmeyeceği veya daha az sevileceği anlamına gelmediği söylenmelidir.

BU DURUMDA NE YAPILABİLİR?

- + Bebeğin ihtiyaçlarını karşılamada, büyük çocuğa yaşına uygun görevler verilmelidir.
- + Kardeşler arasında kıyaslama yapmak veya birini diğerine övmekten kaçınılmalıdır.
- + Kardeşlerin birbirleri ile beraber vakit geçirecekleri ortamlar hazırlanmalı, uyumsuzluk gösteriyorlar diye birbirlerinden uzaklaştırılmamalıdır.

BU DURUMDA NE YAPILABİLİR?

+ Kardeşler arasında kıskançlık durumu ortaya çıktığında ve bununla ilgili sorun yaşandığında aile müdahaleci olmak yerine çocukların kendilerinin çözmesine izin vermeli ancak fiziksel saldırı durumu oluşursa gerekli önlemleri almalıdır.

+ Bebekle ilgili yapılması gereken işlerin yanı sıra diğer çocukla da vakit geçirmeye çalışılmalıdır.

KARDEŞ GEÇİMSİZLİĞİ

Kardeş kavgaları en mutlu evlerde bile, ana-babayı her gün uğraştıran bir sorun olabilir. Her zaman da kolay bir çözüümü yoktur. Bu durumda ana-babanın yapacağı en iyi Őey yangına körükle gitmemektir. İlk kural çocukların oyununa gelmemektir. Çocuklar ana-babayı kendi anlaşmazlıklarına çekmekte ustadırlar. Kavgayı kimin başlattığını aramaya çalıőan ana-baba, bu iÇin çok zor olduğunu görür.

KARDEŞ GEÇİMSİZLİĞİ

Birkaç kız kardeŐten sonra gelen erkek çocuğa daha fazla ilgi gsterilmesi,
Küçük-büyük ayrımının yapılması,
Evde sağlığı bozuk ya da rahatsızlığı olan çocuğa daha çok ayrıcalık tanınması,

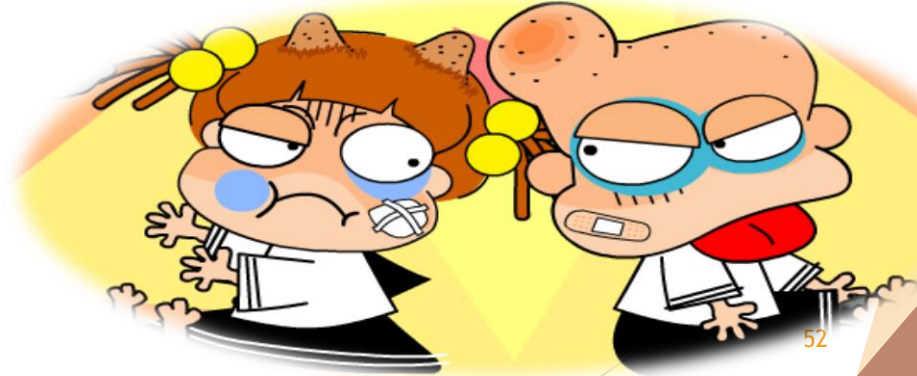
KARDEŞ GEÇİMSİZLİĞİ

Kültürümüzde bununla ilgili bir söz:

“Kardeş kardeşin ne olduğunu, ne öldüğünü ister”.

KARDEŞ GEÇİMSİZLİĞİ

- + En doğrusu m¼mk¼n olduğu kadar araya girmemek, anlaşmazlıkları kendi aralarında ç¼z¼mlenmeleri gerektiğini söz ve davranıŐlarla kardeŐlere anlatmaktır.
- + K¼¼¼k çekiŐmelerde, tartışmanın kavgaya d¼n¼ŐmediĐi durumlarda, ana-babayı yardıma çağırırsalar da araya girmemek en uygun ç¼z¼md¼r.

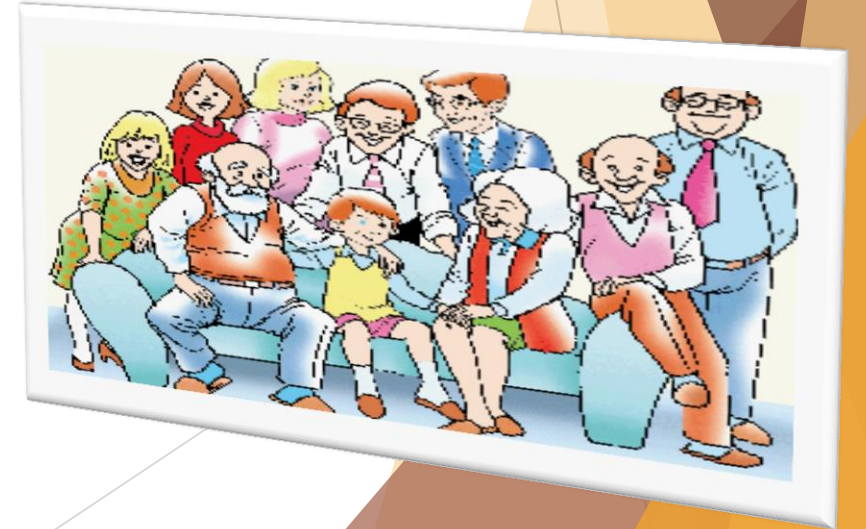
KARDEŞ GEÇİMSİZLİĞİ

- + Tartışma büyüyor ya da kavgaya dönüşüyorsa en iyisi kardeőleri birbirinden ayırmak, ayrı odalara göndermektir.
- + Kavga anne babanın gözü önünde geçmemiőse, kural olarak cezaya başvurmamak gerekir.

DIĞER AİLE BÜYÜKLERİ

Her ne kadar ülkemizde artık geniş aile yerini anne baba ve çocuktan oluşan çekirdek aileye bıraktıysa da, hala yer yer büyüklerin otoritesine dayalı geleneksel aile anlayışı geçerliliğini korumaktadır.

DİĞER AİLE BÜYÜKLERİ

Dede ve büyükannenin çocukla yakın teması sıklaştıkça, ana babadan beklediğimiz “eğitimde denge ve tutarlılık” ilkesi zaman zaman bozulmaktadır

DİĞER AİLE BÜYÜKLERİ

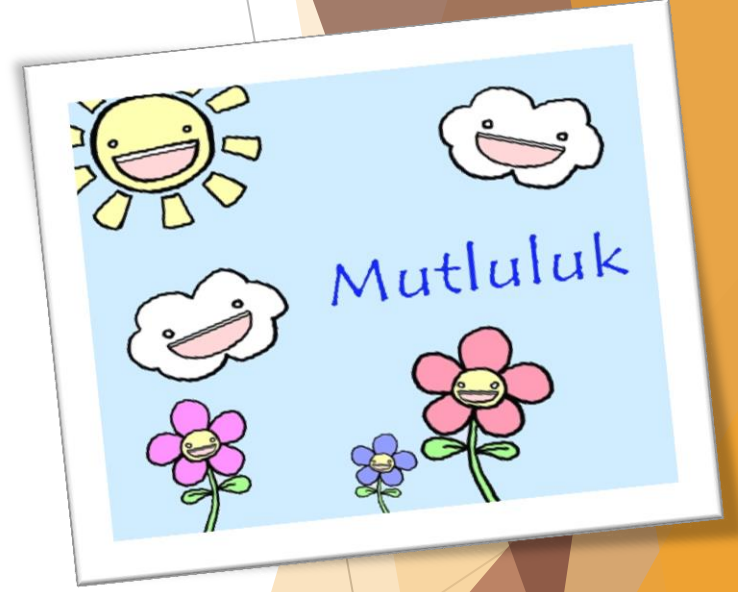
Anne veya babanın “hayır” dediği Őeylere, dede ve büyükanne “evet” diyerek aşırı hoşgörölü bir yaklaşım içinde görünürler. Bu durumda ana babasından olumsuz yanıt alan çocuk, soluğu büyükanne ve dedede alır ve istediğine bu yolla kolayca kavuşur.

ÖNERİLER

- +Çocuğun eğitim ve gelişiminde anne baba, sorumlu ve yetkin kişiler olduklarını unutmamalı, büyükanne ve dede ile tutarlı bir yaklaşım içinde olmalıdır.
- +Sağlıklı ana baba ilişkisinde, bireylerin birbirlerini sevmeleri ve saymaları, birbirlerinin düşüncelerini hoşgörü ve saygıyla karşılamaları, birbirlerine güven duymaları ve desteklemeleri söz konusudur.

ÖNERİLER

Büyüme aşamalarında başarılı olan çocuklar, sağlıklı aile ilişkileri içinde yetişmiş kimselerdir. Aile içindeki iyi ilişkiler, mutlu, huzurlu ve başarılı bireylerin oluşumunu sağlar.

TEŐEKKÜRLER...